

Textus: 5Móz 8, 1-20: „Tartsátok meg és teljesítsétek mindazokat a parancsolatokat, amelyeket ma parancsolok nektek, hogy éljete, szaporodjatok, bemenjete és birtokba vegyéte azt a földet, amelyet az Úr atyáitoknak esküvel megígért. Emlékezz vissza az egész útra, amelyen vezetett Istened, az Úr a pusztában negyven éven át, hogy megsanyargatva és próbára téve téged megtudja, mi van a szívedben: megtartod-e parancsolatait, vagy sem? Sanyargatott és éheztetett, de azután mannával táplált, amelyet nem ismertél, és atyáid sem ismertek. Így adta tudtadra, hogy nemcsak kenyérral él az ember, hanem mindazzal él az ember, ami az Úr szájából származik. Ruhád nem szakadt le rólad, lábad sem dagadt meg ez alatt a negyven év alatt. Megértheted ebből, hogy úgy fegyelmez téged Istened, az Úr, ahogyan az ember fegyelmezi a fiát. Tartsd meg tehát Istenednek, az Úrnak a parancsolatait, az ő utain járj, és őt féld! Mert jó földre visz be most téged Istened, az Úr: folyóvizek és mélyből fakadó források földjére, amelyek hegyenvölgyön a felszínre törnek; búzát és árpát, szőlőt, füget és gránátalmát termő földre, olajfáknak és méznek a földjére. Olyan földre, ahol nem kell szükösen enned a kenyeret, és nem szenvedsz hiányt semmiben; olyan földre, amelynek köveiben vas van, a hegyeiből pedig rezet bányászhat. Ehetsz jóllakásig, és áldani fogod Istenedet, az Urat azért a jó földért, amelyet neked adott. De vigyázz, el ne feledkezz Istenedről, az Úrról, megszegve parancsolatait, törvényeit és rendelkezéseit, amelyeket ma megparancsolok neked! Amikor jóllakásig eszel, szép házakat építesz, és azokban laksz, amikor marháid és juhaid megsaporodnak, lesz sok ezüstöd és aranyad, és bővében leszel mindennek, akkor föl ne fuvalkodjék a szíved, és el ne feledkezz az Úrról, a te Istenedről, aki kihozott téged Egyiptom földjéről, a szolgaság házából! Ő vezetett téged a nagy és félelmetes pusztában, ahol mérges kígyók és skorpiók vannak; a kiszikkadt földön, ahol nincs víz, ő fakasztott neked vizet a kemény kősziklából. Ő táplált a pusztában mannával, amelyet nem ismertek atyáid. Megsanyargatott és próbára tett, hogy végül is jót tegyen veled. Ne gondold tehát majd magadban: Az én erőm és hatalmas kezem szerezte nekem ezt a gazdagságot! Hanem gondold mindig Istenedre, az Úrra, ő ad neked erőt a gazdagodáshoz, hogy szövetségét, amelyre esküt tett atyáidnak, fenntartsa mind a mai napig. De ha mégis elfeledkezel Istenedről, az Úrról, és más isteneket követsz, azokat tiszteled és azokat imádod, kijelentem nektek már most, hogy menthetetlenül elvesztek! Elpusztultok ugyanúgy, mint azok a népek, amelyeket kipusztított előletek az Úr, mert nem hallgattatok az Úrnak, Isteneteknek a szavára.”

Kedves Testvérek!

Pünkösöd vasárnap a Lélek kiadásának ünnepe. Konfirmáción lehetünk együtt, ahol egyénileg és közösségeként is megállunk Isten előtt várva az Ő megerősítő kegyelmét, meglátogatását életünkben. Az Igében előttünk lévő helyzet a honfoglalás előtti időszak, az ígélet földjére érkezés. Véget ér a pusztai vándorlás, Isten népe megérkezhet az Isten által neki rendelt élettérre. A honfoglalás, a hazaérkezés a szövetség keretei közt történik: Isten azért választotta ki Izraelt, hogy jel legyen a pogányok között, hogy Istenre mutasson és áldás legyen a környezet számára is. Izrael népének élete Isten nélkül elképzelhetetlen: ebben a szakaszban mégis arra mutat rá az Úr, hogy a letelepedés, a megérkezés veszélyeket is rejthet magában.

I. Emlékezz!

A fejezet első felében a pusztai vándorlás próbatételének pedagógiáját láthatjuk (1-6. vers): a nehézségek (például az éhség és a manna) nem pusztán büntetésként szolgáltak, hanem Isten nevelési eszközei voltak. Céljuk az volt, hogy megtanítsák: az ember nemcsak kenyérral él, hanem Isten minden ígétével. A nélkülözésben Istenre való ráutaltság alakult ki. Jézus is ebből a fejezetből idéz (Mt 4,4), amikor a pusztában ellenáll a kísértőnek, ezzel is hangsúlyozva az Isten ígétébe vetett hit elsőbbségét. Egy új életszakasz, főleg, ha az örömteli, arra sarkallhatja az embert, hogy újat akarjon kezdeni: a régit lezárni és maga mögött tudni. Eljött a Kánaán – szó szerint – nem lenne jó elfeledni mindent a lehető leggyorsabban? Furcsa logikának tűnik, de az Ige azt mondja, nem. Ez a legnagyobb veszély. Emlékezni kell. Emlékezni az útra, a nehézségekre és próbákra és arra is, hogyan tartott meg Isten. A tényekre, amit átéltél akkor is, ha érted, akkor is, ha nem. Mert mindenben ott volt Isten és tartott. Emlékezni arra, kicsoda az Isten, ki vagy te, honnan jöttél és hogyan tartott meg mindezidáig. Hadd szólítsam most meg a konfirmandusokat: milyen volt az eddigi utad, hogyan vezetett Isten? Mit szeretnél ebből elengedni, magad mögött tudni, miért vagy különösen hálás és mivel nehéz megbékélned? Hívlak, hogy az egészet öleld magadhoz és mondjad Istennek: mindenestől a Tiéd vagyok és ennek része az eddigi utam, amiben Te tudsz megbékélést, megbocsátást munkálni. Isten ott volt veled akkor is, amikor még nagyon távol érezted magadat Tőle, megtartott és hordozott téged. Krisztus követőiként hadd szólítsalak meg titeket, kedves gyülekezet: mit látsz, ha visszatekintesz az utadra? Milyen emlékeid vannak akár a saját konfirmációról? Mi volt a konfirmációs Igéd? Hogyan indultál akkor Krisztus követésében útnak? Emlékezz az útra! És kedves vendégeink, lehet nem tartod magadat Krisztus követőjének, de lehet, már tapasztaltad, hogy az élet történései mögött ott van Valaki, a Teremtő. Mi van, ha életed eseményei mögött ott van Isten gondviselése, megtartó irgalma és hűsége? Emlékezz, ne felejtse el emlékezni. Ezt pedig a Szentlélek tudja munkálni és tisztogatni, hogy ne torzuljanak az emlékeink. Ő tudja elhordozhatóvá tenni azt is, ami nehéz.

II. Vigyázz!

A második felszólítás egy figyelmeztetés: vigyázz! Hihetetlenül fontos ezt meghallanunk. Kánaán földjének nem a csaták, a bálványok vagy bármilyen külső ellenség a legveszélyesebb része, hanem a bőség és a hiány csapdája. E kettő ugyanis mindig együtt jár. Isten az ígélet földjét gazdag természeti adottságokkal (búza, árpa, szőlő, füge, olajfa és méz) áldja meg és rendelkezni fognak minden olyan nyersanyaggal is (víz, források, vas, réz), ami egy kultúra felvirágoztatásához kellhet. Miért kísértés a jólét, a békesség? A jólétben, a bőségben az ember nem válik

automatikusan elégedetté. Valami mindig hiányozni fog. Egy idő után már talán azt sem tudja, mi, de marad egy hiány. Bőség és hiány mindig együtt jár. És abszurd módon minél nagyobb a bőség, a hiányérzet is annál jobban növekedhet. Minél több minden van, annál kisebb lesz a dolgok értéke. Természetes lesz és tulajdonképpen elértéktelenedik. A jólétben az ember szíve elfelejti, mi az elég és ezért alakul ki az az állapot, amit így ír le a Biblia: megkövéredett a nép szíve. Érzéketlenné válik s közben az elégedetlenség állandóvá válik. A vélt hiányokon keresztül pedig rendkívül kísérhetővé válik az ember. A jólét másik kihívása, hogy hálátlaná teszi az embert Isten felé: magának tulajdonítja a javakat, teljesítményének, minden másnak csak nem Istennek. A pusztában egyértelmű volt, hogy nincs túlélés Isten nélkül. Kánaán földjén úgy tűnhet, hogy lehet boldogulni nélküle is. Átalakulhat a narratíva is néhány generáció után és elhíhetik az emberek: a saját kezünkkel hoztuk létre mindezt. És elfelejtik, hogy minden Istentől van. Drága Testvérek, ebben élünk most mi is. Jólétben, akkor is, ha sokak élnek meg hiányokat és sokaknak kell küzdeni a mindennapok fenntartásáért is. Minden nehézség és kihívás ellenére a világon a mi országunkban mi igencsak jólétben élhetünk. Nem is beszélve a gyülekezetünkről! Nézzetek körül! A lelki ház a számtalan szolgálati területtel, az Isten dicsőségére élő szolgálókkal, odaszánt emberekkel, a számtalan kapcsolódási lehetőséggel, a kifelé is szolgáló missziói alkalmakkal, testvéri közösséggel... nézzetek körül! Mennyi mindennel megáldott minket Isten! És mennyi elégedetlenkedést hallok és bizonyára egy része el sem jut hozzám. Hogy mi nincs, mi kevés, mi sok, ki ügyes, ki ügyetlen, mi volt jobb régen, mi veszett el már, mi hiányzik... hogy „valami baj van” – konkrétumok nélkül. Az a helyzet, hogy az emlékezéshez is a Szentlélekre van szükségünk: mert az is torzulhat: képesek vagyunk idealizálni, ami volt és állandóan összehasonlítani, hogy régen minden milyen jó volt. Emlékeztek az útra? Én emlékszem... egy részére. Nem volt könnyű nagyon sokszor. Egyáltalán nem volt minden olyan csodálatos. Sok szenvedés, küzdelem és fájdalom is volt benne. De Isten vezetett és hűséges volt. És megáldott minket mindvégig. Drága gyülekezet: ha a jelenre nézel, mit érzel, ha erre a gazdagságra tekintesz? A két téves út ez: vagy magunknak tulajdonítjuk, hogy igen, mi építettük ezt, megcsináltuk, vagy büntudat ébred bennünk és szégyelleni kezdjük, hogy túl sokat kaptunk és büntudatból elkezdünk mások felé szolgálni – ez egy nagyon gyakori szolgálati motiváció. Ehelyett Isten azt mondja: emlékezzünk arra, hogy Ő vezetett és áldott meg idáig is. Őt dicsőítsük, neki adjunk hálát! És higgyük el, hogy Isten kezében a jövőnk és meg fog minket áldani, mert hűséges: így tekinthetünk előre és hihetjük, hogy a gyülekezetünk áldás lesz a környezetében, a városban Isten kegyelméből! Ennek a történetnek a részei lehetünk mindannyian, akik a részei vagyunk és akik tagjai vagyunk Krisztus testének itt Gazdagréten.

III. Ne feledd!

Az Ige hangsúlyozza, hogy emlékezetben kell tartanunk, fel kell tudni idézni, honnan jöttünk, hogyan vezetett Isten és miért vagyunk ott, ahol vagyunk. A jóléti feledékenység ellenszere Isten magasztalása és az arra való emlékezés, hogyan szabadított meg Isten. Nem a gazdagság, a jólét a probléma, hanem a megváltózó lelkületet. Hiszen a szegénységben, nélkülözésben is lehet az ember istentagadó, elfordulhat az Úrtól. A kulcs, hogy „Ne feledd!” azaz emlékezz: a jövőre nézve! De mit is jelent ez pontosan? „Az ószövetségi ember számára az emlékezés nem pusztán egy múltbeli esemény felidézése, hanem a történelmi, szabadító isteni tettek újbóli átélése és jelenvalóvá tétele. Az emlékezés cselekvő hit, amely átforgalmazza a jelent, és megalapozza a jövőbe vetett reményt.” (...) „Az emlékezés (mint például a törvények vagy a szombat megtartása) a szövetség iránti hűség kifejezése. Arra kötelezi az embert, hogy gondoljon Isten parancsolataira, és azok szerint éljen. Az emlékezés ellentéte a felejtés, ami az Ószövetségben egyenlő az Istentől való elfordulással (hűtlenséggel).” A „Ne feledd!” felszólítás tehát az emlékezés átmenelése a jövőbe. Az Istenhez való szoros kapcsolódás, az alázat útja és annak a beismerése: szüntelenül szükségünk van Istenre, akitől függünk, akitől várnunk kell minden jót és megtérhetünk hozzá, ha észrevesszük: természetessé váltak dolgok, eltávolodtunk tőle és elfelejtettük, milyen úton is vezetett minket ezidáig. Így jutunk el a fejezet végéhez, ami egy intés: súlyt ad a dolgoknak: el lehet veszni Kánaán földjén is, ha elfordulva Istentől a saját útját járja a nép. Ha nem tartod meg Isten parancsait és nem vele jársz, akkor elveszel. Talán most borulhat be számunkra is az ég: ó jaj, hogy tudunk akkor elköteleződni, hogy lehet így reménykedni? Ki az, aki nem válik feledékennyé és ki az, aki meg tudja tartani Isten rendeléseit? E mérce alapján Isten mindannyiunkat megítélhet: az ő mindenkori népét, akár a mi generációnkat is. A reménységünk azonban Krisztusban van, aki betöltötte a Törvényt és a szövetség az Ő hűségére nézve köttetik az most és nyer megerősítést Isten és miközöttünk. A keresztre nézve, Krisztus váltságáhalálára nézve lehet reménységünk: az evangélium, hogy mindaz, aki Benne hisz, visszatalálhat Istenhez és nem veszik el. Isten megtartotta az Ő népét nemcsak a pusztában, hanem Kánaán földjén is. Elküldte a Megváltót, aki meghalt és feltámadt és pünkösdkor ez a szövetség lép új szintre: Isten kiárasztja a Szentlelkét és elhozza a hozzá való kapcsolódásnak azt a mélységét, az ígéret földjét a benne bízóknak, ami már nem egy földrajzi területre lokalizálódik, hanem bárhol elérhető, hiszen Isten országa közöttünk van a Lélek által, akárhol is élünk e földön. Ezt ünnepezzük ma és hisszük, hogy Isten ma is ránk árasztja a Szentlelkét! Magához hív minket a mi Urunk és emlékeztet az Ő hűségére, a kibontakozó szövetségre. Ha mi elfeledkezünk róla, ha megkísért minket a felfuvalkodás, az elsodródás, igaz az Ő ígérete: „Mefeledkezik-e csecsemőjéről az anya, nem könyörül-e méhe gyermekén? De ha ő meg is feledkeznék, én akkor sem feledkezem meg rólad! Ime, a tenyerembe véstelek be, szüntelenül előttem vannak falaid.” Ézs 49, 15-16 Bízunk most rá magunkat egyenként és közösségként is! Térjünk meg hozzá és valljuk meg, hogy felfuvalkodtunk, hogy hitetlenné váltunk, elégedetlenné és egymást szeretők helyett egymást bántókká. Hiszem, hogy Ő megerősít minket abban, hogy az a jövő, amit nekünk szán, reményteljes, kibontakozó, mert Ő velünk lesz és megáld az Ő kegyelméből!

Ámen!

Thoma László